

Dimitar Manev

ДИМИТАР МАНЕВ

Роден во Шип 1948 година. Завършил академия за изобразително изкуство във Бялград във класата на Стоян Челич през 1975 година. Като стипендиант на Френското правителство пребивавал на специализация в Париж във Висшото национално училище за хубави искусства в класата на професор Пиер Мате през педриода од 1979 до 1981 година. Работи като педагог по изобразително изкуство в Училището за приложено изкуство в Скопие. Место жителство: Скопие ул. "Ташко Караджа" номер 21 - вход 3 - ап. 10

... Твореца, когато го гледа своето произведение, заема съвсем по - друго становище от оная, който го тълкува произведението; дори и ако използва еднакви изрази, те при него нямат същия смисъл. Този, който в произведението без крайно се наслаждава и който може би има най-много мъдрост и изтънченост, го обича като такова: вярва, че я доловил неговата същност, че напълно го има и го обвива с мрежа от собствени сънища. Произведението се слива в промяната на времето, но припада и на вечността. Това представлява нещо местно, индивидуално, но същевременно значи и едно универсално свидетелство. Но, произведението стои над всичките тези различни значения, които му преписваме и определение за илюстрация на историята на човека и света, става творец на човека, творец на света, и в историята въвежда порядък, който не може да се свежда на нищо друго.

Анри Фосийон

Минавайки през няколко фази в своето образно изказване, започвайки от абстрактното съзвучие, където началния разпознавателен мотив е разложен на своите важни съставки, във форми, които често са очертани за вътре да се случи колоритната приказка, Димитар Манев никога не се отказва от реалния предмет, от природата, който окончателно и става повод за откриване на идеята, мисълта на автора , за самия мотив и за картинната истина. Със самото това, в отношение на своя модел, нарисуваният предмет представлява паралелна истина, действителност, а не отрисване. Това е често изкуство, което създава собствени сили на оформление и вярва, че в картината също така добре може да представи идеята на предмета както и неговия външен изглед. (Пикасо)

В преходния период Димитар Манев съставя мозайката на разпръснатата форма движи се от аналитичното разслоение до синтеза - до препознаваща форма, където очертанието е повече изразено. Неуморимо търсейки нови по - различни начини на изразяване на формата, на нейния собствен живот като независима част от цялото, Манев проучава и предизвиква формата с внасяне на някои "нехудожествени" елементи, на пример парчета от различен вид хартия, текстил и други. Интензивността на цвета намалява, полета се претоплява и прераства в извънредно поставени тонни съотношения, със често преовла даване на бяли или безцветни повърхности. В този към текст автора окончателно се ориентира към фигура (крава, бик, коза, а по-късно се появява и форма на птица). В този период автора е изработил няколко картини на женски фигури, където покрай съществуващите образни съдържания използва и декоративни (цветъчни елементи) които възбуждат спокойствието на основата. Междувременно създава няколко картини, където напълно го илиминира колорита, формата я стилизира, така, че тези черно - бяли композиции се доближават до някои графични размисления.

В най - новите произведения е забележима тази борба на автора със самия себе си, със емоцията и със рационалното, където всъщност и няма победител, а се създава едно хармонично отношение помежду тези два елемента. Картината ги съдържа правилата на играта, обмислените отношения и методи и за разлика от някогашната живописна хубост сега осъзнава един друг свят на хубавото и то тъкмо в съотношенията помежду чистите, някъде съвсем едноцветни повърхности на обикновените живописни елементи.

Онова, което е специално от значение за творчеството на Манев е неговото отношение към картината, към нейното съдържание и въобще към художественото дело, показвайки, че забележава същността със подсъзнателното и съзнателното организиране на феномените на зрителното възприемане.

Всъщност всички премествания автора ги представя не тълкува промяната на мотива, но в отношението на съотношението на повърхностите и намиране начин на изчерпване на възможностите на светло-тъмно, без оглед дали става дума за цвят или черно-бяла градиация. Значи, самата материя е дефинирана в материал (цвят-хартия) която я "стяга" в контура-рисунка. Като основа на неговото създаване.

На края, в последните произведения Димитар Манев фона го решава със рисувателна обработена "сцена", на която настъпват размножаващите се форми. На това чудесно животно, все още вдъхновяваща ризница на Манев, очарователна любов към една форма податлив, убедителен, масивен, но и унищожавач в своята агресия.

През цялостното досегашно творчество, Манев го изразява вътрешното въображение и неговото предизвикателно изразяване със емоционално значение на цвета и нейните пластични ценности. Със силата на изразяване на вътрешното чувство, със жест, който човека допълва на природата или го внася във нейните сфери ги приизпитва собствените морални дилеми. Манев религиозно се предава и пренася в света на чувствата, на усещане на формата, на разчленяване и съединяване на формата със спонтанен, но все пак контролиран жест, от разлагането на формата до нейното окончателно превъплощение.

Произхождението се явява като причина и последица вдокосването със мотива, формата, всичко трепери то превъзхожда в единството на формата и създава неговата система със цялата негова вътрешна истина и илюзия, в една форма на колоритен екстаз, който се илиминира и преминава в "агресивни" едноцветни повърхности. В един собствен кошмар ги приема диктовките на вътрешното въображение на духовното око, което представя към този произход, като причина и последица, като вибрация, възлунване, възхищение пред мотива и последователно съединяване с него, с неговата същина, истина и пълна структура.

Формата наподобява на нещо в нашето съзнание, нещо неопределено, но истинско, като пред нашите очи да търси и създава своята поява, своята контура и в равновесието на формалната неподвижност. Всъщност в размножаващите форми извежнъж се ражда, се чувства движение. Движението, не като цел, но като средство за движение на формата, на дефинира: е на мисълта на автора. Движението на повърхностите, на цвета, тона, контурата - рисунка, вибрациите на буквите от илюстрирания весник, възлунването на цел улозата в хартия... желание или копнеж ... желание или стремеж... неподвижност като движение...

"... В духа формата е "гуш" разрез, повърхност, праволинейна черта, оформен, рисуван предмет, разпределение на масите в определен материал... В абстрактното ръката създава конкретно и във безтегловното - тяжест..."

(А.Фосийон)

Виктория Васева Димеска

И с тази изложба на произведенията (картини и рисунки) на Димитар Манев настанали през последното десетилетие, като да се потвърждава още една възможна историческа - теоретическа предпоставка: че постмодернизма е своего рода консакрация и на македонски начин да се бъде творец в това време, но и през всички, които минали - не само тук, но където и да е. На Манев близък творчески подтик му е Пикасо: художниците от фигуративно - абстрактния експресионизъм в Германия; бизоновите тела от праисторическа Алтамира; деликатните рисувателни егзибиции от Средиземноморския AMBIENT през векове: от Критско-Микенското изкуство, до произведенията на Анри Матис през този век; почувствувал и той пагубната окупация с действителността, но и с мита която откриваме и вپردишните десетилетия при нашата "кавадарска" група: това стръвно предаване на живота или детинско - иронично поиграване с него.

Така се изтъка авторската художествена постъпка на Манев.

Разкъсаните, еуфорични, жизнерадостни образни пространства на Манев от седемдесетте години, започнаха да се съгъстват в състави, където неговата централна obsesia стана говеждото, кравешко тяло. Пиктуралната логика, която тук е нагледно преточена, сенамира в съвездието на кубизма; но още по нагледно е съобразена с пластичната естетика на германско-славянската група Синият яхач основана през 1911 година. Ако в предходната фаза произведенията на Манев вече можехме да ги сравняваме с нефигуративни образни фантазии на Кандински, от началото на осемдесетте години той повече се сроди със образната стратегия на Франц Марк: с неговите възбуждащи, култивирани, философски условени представи на домашни и диви животни. Само, че Манев всеки подтик го превръща в самостоятелна пластична програма. Од една страна го изтъкава, жизнерадостният аспект в пиктуралното моделиране на своите говежди, кравешки представи: тепостояно бяха правени с по-подчертано, би се казало кубистично изобилчение за да се подчертае изразителността на физическия състав на животинското тяло. Цветовете: едни нюанси на почти целия спектър, бяха нанасяни през порозната до доблидаващата се фигура до пастела. Във всички тези преобразования на началното предизвикателство, емоционално се изказваше питома виталистична енергия; и доминираше художествената, рисувателна егзибиция. Манев своята процедура по-късно допълни с колжни допълнения: нищо не се изгуби от предходните изпробвания, а се внесе финна инсинуация за широчината на художественото освяване на вековните естетически-изпълнителни новости и нагледния манталитет, който им съответствува.

Надойдоха след това серия представи, в които централно място заема женската фигура. Ведна од тях (1989), с деликатно преобразование Манев създаде своего рода парадигма на Делаacroавите и матисовските одалиски: ноя усъвременява в рисунката своята постъпка, предава с нагледно колоритен ориенталски шарм и усет полуегналото женско тяло. Няколко други картини са ритуално-театрално представени седнали женски силуети, са придружавани од образи на кози: с плоските представи, здържаният колорит, те са някои далечни последователи на пасторално-идилличните сцени на Чемерски од времето на неговата художествена младост.

Следят черно-бяли рисунки на робосни, ъглести говежди тела. След това творческа пауза: мъката на съществуването, запитването дали има смисъл да се създава нещо найчовешко, каквото всъщност е изкуството, в нечовешки времена, като вероятна причина за нея. Манев побеждава тази дилема с нова възбуждаща серия на картини и рисунки.

Най-впечатлителна новост в тях, е преобразяването на питомото говеждане в чудовищен, застрашителен звяр. Преди всичко е изобличена главата, од която само що не избиле роговите на митския Минотавар. Грамадните блокове на тялото като първо да са разтроени, а одново подредени в стегната, разрушителна сила на всечени, скалисти маси. Го превъплощават она жесток образ на Седиземноморието: од Испания до Македония, се клало, се бесело, сурово се убивало и в тази най-хубави предели на Европа. Тази серия го показва оправдаването на твърденията, че мита и днес се храни од нашата смъртна на човешка егзистенция: од произведенията на Манев без интелектуална натрапчивост, се излива витална, прадревна приказка, хранена од страховете на човека в този двадесети век, който е в своя залез. Отдавна бяхме сваятни, че нещо врязва хората од праисконата до днес: това е несъмнено страха, ужаса од съзнанието, че живота е безмислена малка и нищодна частичка в безкрайните вриеня на човечеството, които може да ги пороби само художественото произведение. Така в последните творчества на Манев тъннат милениумите на праисторията; се напалляват епизодите на тевтонският, антическият, славянският средиземноморски вид на съвладяване на света в изкуството; така ще сед родят митовите за страшният Минотавар, които ше хранят фантазията на Пикасо все до неговата картина "Герника" (1937), посветена на Испанската гражданска война, а и след това. Манев живее в Македония, а със свите художествени пръсти го тъче предивото на кошмарите на всички хора около нас. Затова, (както в "Герника") и од найновите (1992-1993) произведения на Манев сваясно е одстранен цвета, и всичко е сведедно по сурови черно-светли отношения.

Покрай говеждите тела, се въвлякли и сенишни представи на птици - зверове: всичко това е стегнато в динамични композиционни състави.

На тези произведения на Манев им пред хождат по директните изказвания за убиването и унищодаването в ред изпълнения на Мазев и Чемерски: свързани за скопското земетресение, войната във Виетнам; за всичките кланета в македонската история; те това бяха го вградили в разнебитени, чудовишни гледки, преляни в жесток експресионистически порив.

Но Манев изпълнява своята окончателна визия независимо од всички подтици и възможни модели. Неговите сегашни произведения я нямат външната, театрална, митологическа забележителност на някои творби од този век: но те съдържат злохудата съвест, че всяка фотография или телевизионна - филмова информация од боевете на тлото на някогашна Югославия, ги слага в неравноправно съревнование да възбуждат по този брутален директен начин. Затова Манев се е превърнал в творец на символи на агресия и спялата сила, създадени в наше време, а за всички времена и простори: и с пластичен език, което е цялосно од нашето време, но с опита на цялата история на изкуството.

КАТАЛОГ

1. ЖИВОТ, 1983/84
комбинирана техника на платно 135 x 110
подпис доло дясно
Д. Манев 83/84
собственост: Георги Гйошев,
Скопие
2. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1987
комбинирана техника на хартия 70 x 87
подпис доло дясно Д. Манев 87
собственост: Василие Лепчевски
Скопие
3. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1987
комбинирана техника на хартия 68 x 81
без подпис
собственост: семейство
Милошевски Скопие
4. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1988/1989
комбинирана техника на платно 132 x 162
без подпис
собственост: МСУ Скопие
5. ДВЕ ЖЕНИ, 1989
комбинирана техника на хартия, 136 x 154
без подпис
собственост: Василие Лепчевски,
Скопие
6. ЖЕНА И КОЗА 1*, 1990
комбинирана техника на платно 110 x 100
подпис доло дясно Д. Манев 9
собственост: семейство
Шошолчеви, Скопие
7. КОЗА, 1990
комбинирана техника на платно 120 x 105
без подпис
собственост: Богомил Гюзел,
Скопие
8. ЖЕНА С КУЧЕ, 1991
масло на хартия 104 x 100
подпис доло дясно Д. Манев 1991
собственост: Василие Лепчевски
Скопие
9. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1991
масло на хартия, 110 x 132
подпис доло дясно Д. Манев 1991
собственост: семейство
Шошолчеви Скопие
10. ЖЕНА С КОЗА 2*, 1992
комбинирана техника на хартия, 110 x 100
подпис доло ляво Д. Манев 1992
собственост: Зорица Манева,
Скопие
11. ЖЕНА С КОЗА 3*, 1992
комбинирана техника на хартия 110 x 100
подпис доло ляво Д. Манев 1992
собственост: Нина Манева,
Скопие
12. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
комбинирана техника на хартия, 170 x 240
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост: Министерство за
вътрешни работи, Скопие
13. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на хартия 138 x 176
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на авторот
14. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на платно 110 x 121
без подпис
собственост: Министерство
вътрешни работи, Скопие
15. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
комбинирана техника на хартия 170 x 265
подпис доло дясно, Д. Манев 1992
собственост на автора
16. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на платно и хартия 112 x 120
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на автора
17. ЖЕНА С КОЗА 4*, 1992
масло на платно 111 x 101
без подпис
собственост: Интер - Импекс,
Скопие
18. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на въглен на хартия, 160 x 220
подпис доло в средата
Д. Манев 1992
собственост: на автора
19. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло и въглен на хартия 4177 x 243
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на автора
20. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло и въглен на хартия 175 x 220
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на автора
21. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1991
комбинирана техника на хартия 160 x 276
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на автора
22. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
комбинирана техника на хартия 146 x 200
подпис доло в средата Д. Манев 1992
собственост на автора
23. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на въглен на хартия 160 x 220
подпис доло дясно Д. Манев 1992
собственост на автора
24. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1992
масло на платно 110 x 100
подпис дясно Д. Манев 1992
собственост: Любомир
Фрчковски Скопие
25. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1993
масло на платно, 136 x 170
подпис доло ляво Д. Манев 1993
собственост на автора
26. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1993
масло на платно, 136 x 170
подпис доло дясно Д. Манев 1993
собственост на автора
27. БЕЗ ЗАГЛАВИЕ, 1993
масло на платно 200 x 220
подпис доло дясно Д. Манев 1993
собственост на автора

издател: художествена галерия - Скопие одговорен редактор: Драган Бошнакоски организација: Коста Мартиновски
 предговор: Виктория Васева Димеска и Борис Петковскибиографија, библиографија каталог: Коста Мартиновски
 слайдови: Георги Тричковски
 превод на български език: Йонка Георгиева
ДИМИТАР МАНЕВ
 Художествена галерия - Скопие "ДАУТ ПАШИН АМАМ" Македонија - јуни 1993
 Държавна художествена галерия "ЗЛАТО БОЯДЖИЕВ" Пловдив - България - август 1993